

Jerzy Kłapciński
(1925 – 2001)

Profesor zw. dr hab. Jerzy Kłapciński urodził się 18 kwietnia 1925 r. w Olkuszu. W 1939 r. uczęszczał do gimnazjum, które w styczniu 1940 r. zostało zamknięte przez niemieckie władze okupacyjne. W czasie okupacji pracował jako robotnik w Olkuskiej Fabryce Naczyń Emaliowanych, a po zakończeniu wojny odbywał dwuletnią służbę wojskową. Od 1947 do 1950 r. kontynuował naukę w liceum w Trzebnicy k/Wrocławia. W 1950 r. podjął studia geologiczne na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego. Jeszcze podczas studiów w 1953 r. rozpoczął pracę na stanowisku zastępcy asystenta w Katedrze Geologii Stratygraficznej Uniwersytetu Wrocławskiego, kierowanej przez prof. Józefa Zwierzyckiego. W 1955 r. otrzymał dyplom magistra geologii i został asystentem, a w 1956 r. starszym asystentem na Uniwersytecie Wrocławskim. Stopień doktora nauk przyrodniczych oraz nominację na adiunkta uzyskał w 1960 r., na podstawie dysertacji pt. "Trias na północny wschód od wału przedsudeckiego", której promotorem był prof. J. Zwierzycki. W 1969 r. habilitował się na podstawie rozprawy pt. "Litologia, fauna, stratygrafia i paleogeografia permu monokliny przedsudeckiej". W roku 1984 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1995 r. został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Profesor Kłapciński był wieloletnim członkiem Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego, w którego działalności intensywnie uczestniczył wygłaszając szereg odczytów, pełniąc funkcję sekretarza Oddziału, a także będąc w 1967 r. zastępcą przewodniczącego komitetu organizacyjnego XL Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego w Zgorzeliu oraz przewodnicząc komitetowi organizacyjnemu XLVII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego w Świdnicy w roku 1975.

Głównym przedmiotem zainteresowań naukowych J. Kłapcińskiego był obszar monokliny przedsudeckiej, na temat której opublikował szereg prac dotyczących stratygrafii i paleogeografii permu i triasu. Jego dorobek naukowy zawarty został w ponad 60 publikacjach. Ponadto był autorem lub współautorem około dwięćdziesięciu opracowań i dokumentacji geologicznych bazujących na materiale wiertniczym. Dzięki Jego inicjatywie powstał też "Atlas obszaru miedzionośnego (monoklina przedsudecka)", którego był koordynatorem i redaktorem naukowym.

Szeroką wiedzę na temat permu i triasu zdobywał, prowadząc wieloletnie badania licznych profili wiertniczych z terenu monokliny przedsudeckiej i Pomorza Zachodniego. Badania porównawcze w tym zakresie prowadził również na obszarze wschodniej i południowej Francji, w Niemczech, Rosji i Anglii. Swoim dorobkiem dzielił się z uczestnikami krajowych i międzynarodowych sympozjów i konferencji oraz na Międzynarodowym Kongresie Permskim, który odbył się w 1991 r.

Profesor Kłapciński uczestniczył w szerokim zakresie w pracach dydaktycznych i organizacyjnych Instytutu Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Pod jego kierunkiem wypromowało się 90 magistrów, był promotorem 6 prac doktorskich i recenzentem 5 rozpraw habilitacyjnych. W latach 1982-1984 pełnił obowiązki dyrektora ING UW r., a w okresie od 1984 r. do 1995 r. sprawował funkcję kierownika Zakładu Geologii Stratygraficznej w tym Instytucie.

Za osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej Profesor uhonorowany był dwukrotnie nagrodą Ministra Edukacji Narodowej, otrzymał też nagrodę naukową Polskiego Towarzystwa Geologicznego im. Ludwika Zejsznera oraz był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Rektora. Ponadto został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Medalem "Zasłużony dla Geologii Polskiej" i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Wspominając dziś Profesora nasuwa nam się na myśl przede wszystkim jego wielka pracowitość. Był człowiekiem, który do ostatnich chwil prowadził niezwykle aktywny tryb życia, jeżdżąc w teren, pobierając, mimo nienajlepszego już zdrowia, setki prób, które następnie starannie opracowywał. Jeszcze parę miesięcy przed chorobą dyskutował o swoich nowych planach badawczych, projektach publikacji i napisaniu nowego podręcznika dla studentów. Plonem różnorodnych zainteresowań Profesora, były szczególnie liczne w ostatnich latach artykuły, książki i opracowania naukowe. W każde z nich wkładał wiele wysiłku i troski. Powtarzał, że te właśnie dzieła będą upamiętnieniem jego osoby i jego działalności, gdy już zabraknie Go wśród nas.

Należy też podkreślić nieustające zainteresowanie Profesora pracą swoich wychowanków. W ostatniej dekadzie Profesor był promotorem czterech dysertacji doktorskich i każdej z nich poświęcił wiele miesięcy intensywnej pracy. Wielokrotnie czytał powstające rozdziały, doradzał jak je ulepszyć, dyskutował.

Ta aktywna i pełna planów na przyszłość działalność Profesora została nagle i niespodziewanie przerwana przez podstępny atak choroby, która skazała Profesora na jakże nietypową dla niego bezczynność. Tym niemniej spodziewaliśmy się, że tak jak to już kilkakrotnie w życiu Profesora bywało, dzięki swojej niespożytej energii zdoła powrócić do zdrowia i znów pojawi się wśród nas. Dlatego z głęboką boleścią i smutkiem przyjęliśmy wiadomość o jego zgonie.

Jednakże Profesor będzie nadal żył w naszej pamięci i w swoich pracach, które po nim pozostały!

Joanna Haydukiewicz
Robert Niedźwiedzki

Ważniejsze publikacje
prof. dr. hab. Jerzego Kłapcińskiego

- 1959 Trias na północny-wschód od wału przedsudeckiego. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego*, v.28, No.4.: 361–408. Kraków.
- 1964 Paleogeografia cechsztynu monokliny przedsudeckiej. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego*, v.34, No.4.: 551–577, Kraków.
- 1966 Stratygrafia anhydrytów Werra w okolicach Lubina i Sieroszowic (Monoklina Przedsudecka). *Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego*, v.36, No.1: 66–78, Kraków.
- 1966 Stratygrafia anhydrytów Leine w okolicach Lubina i Sieroszowic (Monoklina Przedsudecka). *Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego*, v.36, No.3: 315–321, Kraków.
- 1967 Stratygrafia anhydrytów Strassfurt w okolicach Lubina i

- Sieroszowic. *Kwartalnik Geologiczny*, v.11, No. 2: 303–311, Warszawa.
- 1971 Litologia, fauna, stratygrafia i paleogeografia permu monokliny przedsudeckiej. *Geologia Sudetica*, v. 5: 77–135, Wrocław.
- 1977 Utwory skalne podłoża permu zachodniej części monokliny przedsudeckiej i perykliny Żar. *Prace Naukowe Instytutu Górniczego Politechniki Wrocławskiej*, v. 22, Monografie: No.9: 1–92, Wrocław. (wspólnie z T. Górecką, Cz. Juroszkiem, L. Karwowskim, St. Lorencem, M. Mierzejewskim, M. Sachanbińskim i S. Ślusarczykiem)
- 1978 Budowa geologiczna podłoża podpermskiego wschodniej części monokliny przedsudeckiej. In: Utwory skalne podłoża permu wschodniej części monokliny przedsudeckiej. *Prace Naukowe Instytutu Górniczego Politechniki Wrocławskiej*, v.25, No.11: 100–117, Wrocław.
- 1981 Utwory kredy górnej pomiędzy Brzegiem a Opolem w świetle badań mikropaleontologicznych. *Geologia Sudetica*, v.16, No.2: 61–72, Wrocław, (wspólnie z B. Teisseyre).
- 1981 Wulkanity dolnego permu południowej części monokliny przedsudeckiej i perykliny Żar. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Geologicznego*, v.51, No. 3-4: 517–546, Kraków, (wspólnie z Cz. Juroszkiem, M. Sachanbińskim).
- 1984 Atlas obszaru miedzionośnego (monoklina przedsudecka) 1:50 000. *Wyd. Śląsk*. Katowice (redaktor pracy zbiorowej).
- 1986 The Leine Anhydrite of the Polish Zechstein: a significant lithostratigraphical marker - unit. *Geological Society Special Publication*, v. 22: 217–222, Oxford.
- 1986 Macrofauna of the Polish Zechstein; its occurrence and stratigraphy. *Geological Society Special Publication*, v. 22: 211–216, Oxford, (wspólnie z L. Karwowskim).
- 1987 Wiek utworów podpermskich z wybranych otworów wiertniczych wschodniej części monokliny przedsudeckiej. *Geologia Sudetica*, v. 22: 91–100, Wrocław, (wspólnie z J. Muszer).
- 1992 Stratygrafia osadów karbońskich wybranych otworów wiertniczych Pomorza Zachodniego (Biesiekierz 2, Dygowo 4, Sadlno 1). *Prace Geologiczno-Mineralogiczne Uniwersytetu Wrocławskiego*, v.28: 1–41, Wrocław, (wspólnie z J. Muszer).
- 1993 Litostratygrafia profili głębokich otworów wiertniczych w regionie opolskim. *Prace Geologiczno-Mineralogiczne Uniwersytetu Wrocławskiego*, v.37: 1–159, Wrocław.
- 1993 Litostratygrafia profili głębokich otworów wiertniczych Wrocławia i obszarów przyległych. *Prace Geologiczno-Mineralogiczne Uniwersytetu Wrocławskiego*, v.41: 1–96, Wrocław.
- 1995 Zarys geologii historycznej. *Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego*, 200 s., Wrocław, (wspólnie z R. Niedźwiedzkiem).